

در راه ماندگان؛

چالش حمل و نقل گریبان فولادسازان را گرفت

حمل و نقل یکی از مهمترین چالش‌های روز صنعت فولاد به شمار می‌رود که چندان در کانون توجهات قرار ندارد و کاهش توان تولید و صادرات نتیجه عدم توجه به مسائل لجستیک است.

به گزارش پایگاه تخصصی و تحلیلی سرمایه نگر، فولاد و زنجیره آن یکی از صنایع مهم و استراتژیک در دنیا به شمار می‌رود و جزو محصولاتی است که بازار و کارایی و مصرف زیادی دارد؛ به گونه‌ای که شاخص‌های مرتبط با فولاد در تعریف شاخص‌های رشد و توسعه کشورها بسیار دخیل است.

صنعت فولاد در کشور با چالش‌ها و مسائل و مشکلات بسیاری دست و پنجه نرم می‌کند؛ از تحریم‌ها و مشکلات صادرات تا نوسانات نرخ ارز و ناترازی انرژی و حمل و نقل از جمله مهمترین آن‌ها هستند.

از تحریم‌ها و مسائل نرخ ارز و مشکلات صادرات که سالیان طولانی است بر کل اقتصاد کشور سایه افکنده بگذریم، برخی چالش‌ها همچون معضل حمل و نقل از جمله مواردی است که نقش سیاست‌های داخلی آن بیش از اثرات خارجی است.

ضعف صنعت حمل و نقل مدت‌ها است که به گلوگاه کلیدی برای صنعت فولاد تبدیل شده که کمتر مورد توجه قرار گرفته است. زمانی که حمل و نقل برای صنعت و شرکت و تولیدکننده‌ای چالش محسوب می‌شود به معنای تحمیل هزینه‌های اضافی است و بهای تمام شده کالای تولید شده بالاتر می‌رود و در واقع، به معنای تورم است؛ تورم در بخشی که نقش مهمی در ساختار قیمت‌ها دارد و اثر آن همگانی است.

امروزه به دلیل محدودیت‌هایی که در زیرساخت‌ها و تأسیسات حمل و نقل کشور به وجود آمده که بخشی از آن ناشی از عوامل بیرونی همچون تحریم‌ها است و بخشی در نتیجه سیاست‌گذاری‌های داخلی، زنجیره تولید فولاد که وابستگی بالایی به حمل و نقل جاده‌ای، دریایی و ریلی دارد با چالش روبه‌رو شده است.

به عبارت دیگر، زیرساخت‌های لازم در اختیار تولیدکنندگان حاضر در زنجیره فولاد جهت دریافت مواد اولیه و ارسال محصول به مقاصد داخلی و خارجی وجود ندارد.

تولید وابسته به مواد اولیه است و مواد اولیه در زنجیره تولید باید به یکدیگر رسیده و در نهایت به تولید منجر شوند؛ در این بین، رسیدن آن‌ها به یکدیگر به معنای اهمیت صنعت حمل و نقل و توجه ویژه به توسعه زیرساخت است.

نقص در زیرساخت‌های حمل و نقل ریلی از موانع افزایش ظرفیت تولید به‌شمار می‌رود که اتخاذ تدابیر و همکاری‌های گسترده در سطح کشور برای رفع چالش‌های موجود در راستای شعار سال و منویات رهبری بیش از پیش ضروری است؛ چرا که این موانع می‌تواند باعث کاهش تولید، افزایش قیمت‌ها، کاهش توانایی رقابتی در صنعت فولاد و معدن شود.

کمبود شبکه ریلی مناسب و توسعه نیافتن بنادر، هزینه‌های حمل و نقل محصولات فولادی را افزایش و قدرت چانه زنی را کاهش داده و در نتیجه، رقابت‌پذیری این محصولات افت کرده است.

به این موارد عدم موقعیت‌سنجی صحیح در ساخت کارخانه‌ها هم باید افزود و کمتر کارخانه‌ای ساخته شده که در نزدیکی آب‌های آزاد باشد. فاصله زیاد کارخانه‌های تولید فولاد از بنادر و بازارهای مصرف، هزینه‌های حمل و نقل و لجستیک را افزایش می‌دهد که روی قیمت تمام شده اثر منفی می‌گذارد.

تحریم‌ها حتی سبب ایجاد محدودیت در حمل و نقل و کشتیرانی شده و صادرکنندگان مجبورند کالاهای تولیدی خود را از طریق شناورهای کوچک منتقل کنند که هم زمان بیشتری برای رسیدن محصول به مشتری خارجی صرف و هم هزینه بیشتری به تولیدکننده تحمیل می‌شود. به عبارت بهتر، فرآیند حمل و نقل که پیش از این هم با تناژ بیشتر و هم با زمان سریع‌تر صورت می‌گرفت، اکنون با تناژ کمتر و زمان کندتر انجام می‌شود. علاوه بر این، تحویل کالا در بنادر هم به خودی خود به یک معضل برای صادرکنندگان تبدیل شده که دلیل آن کمبود شناور در منطقه خلیج فارس است.

یکی دیگر از عوامل اصلی که به معضلات فولادی‌ها اضافه شده، افزایش کرایه حمل و نقل است که ضمن کاهش حاشیه سود فعالیت آن‌ها، بر حجم صادرات نیز اثرگذار است.

در صورتی که معضل حمل و نقل و هزینه‌های مرتبط با آن رفع شود، کارخانه‌ها می‌توانند با ظرفیت بالاتری تولید کنند و آورده آن برای اقتصاد کشور بسیار زیاد خواهد بود. ضعف زیرساخت‌های حمل ریلی سبب انباشت و دیپوی محصولات تولیدی و از دست رفتن ظرفیت بالقوه تولید می‌شود.

در حال حاضر ظرفیت حمل ریلی کشور با ظرفیت تولید کارخانه‌های منطقه هماهنگ نیست و باعث تأخیر در تحویل محصولات و سفارشات به مشتریان شده است.

در صورتی که تحقق شعار سال و افزایش تولید برای متولیان امر حائز اهمیت و در اولویت باشد، باید موانع تولید برچیده شود و زیرساخت‌های لازم جهت تحقق آن فراهم گردد. زمانی که تولیدکننده توان صدور محصول خود را از دست بدهد، دیگر انگیزه و توانی برای تولید بیشتر نخواهد بود. بنابراین باید اذعان کرد که ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل چالش بسیار مهمی برای شرکت‌های صنعتی و فولادی کشور تلقی می‌شود که حل آن نیازمند حمایت سازمان‌های مربوطه و همکاری شرکت‌های صنعتی و معدنی منطقه است.